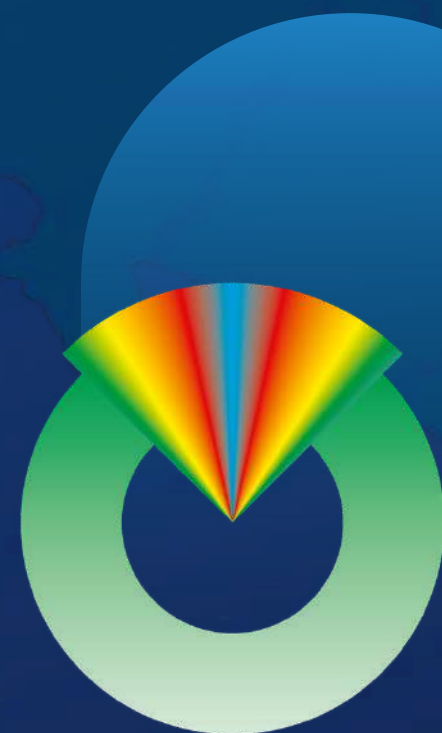

XL ZGROMADZENIE OGÓLNE

ZGWRP W 2025 ROKU

Aktywność opiniodawcza i sukcesy legislacyjne.

**Związek Gmin Wiejskich
Rzeczypospolitej Polskiej**

"NIC O NAS BEZ NAS"

*Związek Gmin Wiejskich
Rzeczypospolitej Polskiej*

Aktywność opiniodawcza, wpływ legislacyjny, obrona interesów gmin wiejskich i miejsko-wiejskich w 2025 roku.

Od reagowania na projekty ustaw do współkształtowania debaty publicznej i legislacyjnej na rzecz **674** gmin członkowskich.

Rok 2025

BYŁ OKRESEM BARDZO INTENSYWNEJ AKTYWNOŚCI ZGWRP.

Działania Związku

- ✓ opiniował projekty ustaw i rozporządzeń,
- ✓ przygotowywał własne propozycje zmian prawa,
- ✓ bronił samodzielności i finansów JST,
- ✓ wzmacniał głos gmin wiejskich w debacie krajowej,
- ✓ budował koalicje z innymi środowiskami samorządowymi i branżowymi.

Najważniejszy efekt: ZGWRP stał się partnerem, którego nie można było pominąć w debacie legislacyjnej.

SKALA I ZAKRES AKTYWNOŚCI

NAJWAŻNIEJSZE OBSZARY DZIAŁAŃ ZGWRP W 2025 ROKU

- **Finanse JST** – dochody, fundusze, rezerwy, oświata
- **Rozszerzona odpowiedzialność producenta (ROP) i gospodarka odpadami**, system kaucyjny, odpady komunalne
- **Woda i ścieki** – taryfy, KPO, NFOŚiGW, prawo wodne
- **Ustrój samorządu** – granice gmin, dwukadencyjność, fundusz sołecki
- **Planowanie i rozwój** – planowanie przestrzenne, strategię krajowe
- **Bezpieczeństwo** – ochrona ludności, obrona cywilna
- **Energia i infrastruktura** – KPEiK, oświetlenie uliczne, drogi, wiatraki

A close-up photograph of two hands shaking in a firm grip, symbolizing a business agreement. The hands are positioned over a laptop keyboard. A pair of black-rimmed glasses rests on a document in the foreground. The background is blurred, showing other people in a professional setting. The image is framed by a blue gradient border with decorative circular patterns.

Co wyróżniała aktywność ZGWRP?

ZGWRP NIE OGRANICZAŁ SIĘ DO KRYTYKI.

W działaniach Związku widoczne były 3 poziomy zaangażowania:

- ✓ **Reakcja** – szybkie stanowiska i opinie do projektów. Blisko 30 kluczowych stanowisk i wystąpień
- ✓ **Diagnoza** – wskazywanie skutków dla gmin i mieszkańców
- ✓ **Propozycja** – formułowanie konkretnych zmian legislacyjnych – Setki poprawek legislacyjnych

To oznacza **przejście od roli recenzenta do roli współtwórcy rozwiązań.**

**NASZE
SUKCESY**
w roku 2025

Obrona finansowej podmiotowości JST.

Przez cały 2025 r. ZGWRP konsekwentnie opowiadał się za poszanowaniem jednej zasady:

- ✓ Nowe obowiązki dla samorządu muszą mieć zapewnione finansowanie!

PRZYKŁADY

- ✓ stanowisko ws. utworzenia **celowego funduszu komunalnego**;
- ✓ pisma do **NFOŚiGW** w sprawie programu wodno-ściekowego oraz problemów z azbestem;
- ✓ stanowisko ws. **wydłużenia terminu inwestycji KPO**;
- ✓ działania ws. **oświaty**;
- ✓ opinie ws. **Prawa wodnego**;
- aktywność ws. **ROP i systemu kaucyjnego**.

EFEKT

ZGWRP utrwał w debacie publicznej standard: **nie ma zgody na reformy kosztem mieszkańców gmin wiejskich i miejsko-wiejskich.**

DZIAŁANIA ZGWRP W SPRAWIE PODZIAŁU REZERWY JST

Skuteczna interwencja ZGWRP w rozmowach z MFiG przyniosła konkretny efekt finansowy oraz zbudowała wspólny front samorządowy wobec niekorzystnych propozycji resortu.

Najważniejsze osiągnięcia ZGWRP

Obrona interesów JST w podziale rezerwy

- ZGWRP przygotował i przekazał kompleksowe postulaty dotyczące bardziej sprawiedliwego podziału rezerwy.

SKUTEK: Blisko 125 mln dla gmin wiejskich i miejsko-wiejskich w 2026 roku.

- ✓ **Wypracowanie silnej argumentacji systemowej**
- ZGWRP przygotował spójne stanowisko przeciwko próbom **karania samorządów za błędy w determinantach.**
  - Zebrane argumenty mają znaczenie nie tylko w bieżącym sporze, ale także dla przyszłych zasad podziału środków między JST.

TO CO NAJWAŻNIEJSZE

ZGWRP nie tylko reaguje na niekorzystne propozycje rządu, ale skutecznie koryguje rozwiązania i broni zasady równego traktowania samorządów.

Okolo **220 mln zł** z rezerwy subwencji ogólnej zostało skierowane na wsparcie inwestycji drogowych realizowanych przez gminy znajdujące się na listach rezerwowych RFRD.

Dodatkowe wsparcie otrzymało 163 gmin.

KOREKTA BŁĘDU W FINANSOWANIU WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO

Problem

W naliczeniach potrzeb oświatowych popełniono błąd dotyczący finansowania dzieci uczęszczających do oddziałów przedszkolnych na obszarach wiejskich.

Działania ZGWRP

- identyfikacja problemu,
- przygotowanie analiz i argumentacji,
- interwencja wobec strony rządowej.

Efekt

Dzięki zdecydowanym działaniom Związku dokonano korekty błędnych naliczeń, eliminując ryzyko nieuzasadnionego ograniczenia środków przeznaczonych dla gmin wiejskich na realizację zadań oświatowych.

Mocne wejście do debaty o ROP.

ROP (UC100) to jeden
z najważniejszych
tematów 2025 roku.

DZIAŁANIA ZGWRP

- ✓ stanowisko i ocena projektu (UC100) – ROP dla opakowań
- ✓ wcześniejsze uwagi systemowe do modelu ROP;
- ✓ współudział w szerszym apelu organizacji samorządowych, branży; odpadowej i recyklerów;
- ✓ konsekwentne wskazywanie ryzyk dla gmin i mieszkańców;
- ✓ 160 poprawek legislacyjnych do projektu;

**ROP to nie tylko reforma środowiskowa.
To także reforma finansów lokalnych.**

Budowanie koalicji wokół ważnych spraw.

ZGWRP skutecznie działał nie tylko samodzielnie, ale także w koalicjach.

PRZYKŁADY

- ✓ strona samorządowa **KWRiST** – 133 posiedzenia;
- ✓ współpraca przy głosie ws. **dwukadencyjności**;
- ✓ współpraca przy temacie **ROP**;
- ✓ wspólne występowanie z branżą odpadową i recyklerami;
- ✓ budowanie wspólnej narracji wokół finansowania **JST**;

EFEKT

Większa siła argumentów i większa presja na stronę rządową.

Obrona samorządności ustrojowej.

W 2025 r. ZGWRP bardzo wyraźnie
wszedł także w sprawy ustrojowe.

KLUCZOWE OBSZARY

- ✓ **dwukadencyjność** – obrona biernego i czynnego prawa wyborczego wspólnot lokalnych;
- ✓ **granice gmin** – skuteczna obrona oraz sprzeciw wobec arbitralnych zmian i ochrony interesów gmin wiejskich;
- ✓ **fundusz sołdecki** – sprzeciw wobec rozwiązań mogących rozbić odpowiedzialność finansową gminy;

SUKCES

ZGWRP umocnił swoją pozycję jako obrońca nie tylko finansów JST, ale też **samorządności jako wartości konstytucyjnej.**

Sprawa granic gmin

Temat zmian granic gmin był jednym z najmocniejszych pól aktywności ZGW RP.

CO ZROBIŁ ZWIĄZEK

- ✓ wystąpił z pismem systemowym dotyczącym zmiany przepisów;
- ✓ przygotował własny kierunek zmian legislacyjnych – **własny projekt ustawy**;
- ✓ podjął później stanowczy protest wobec podejścia strony rządowej;
- ✓ konsekwentnie bronił gmin wiejskich przed utratą kluczowych terenów i dochodów.

ZNACZENIE

To nie była sprawa jednostkowa – to była skuteczna obrona:

- wspólnot lokalnych;
- majątku i dochodów gmin;
- sprawiedliwej procedury administracyjnej.

Wymuszanie odpowiedzi administracji rządowej

W wielu sprawach po stanowiskach ZGWRP pojawiały się formalne odpowiedzi ministerstw i instytucji centralnych.

PRZYKŁADY

- ✓ udzielono odpowiedzi na **8 stanowisk** Kongresu;
- ✓ odpowiedź ws. **KPEiK**;
- ✓ odpowiedź Ministerstwa Infrastruktury ws. **wody i ścieków**;
- ✓ korespondencja ws. **ochrony ludności**;
- ✓ dziesiątki odpowiedzi do stanowisk przekazywanych przez Związek w procesie konsultacji.

TO WAŻNY WSKAŹNIK SKUTECZNOŚCI

ZGWRP nie był pomijany – musiano odnieść się do stanowisk i opinii prezentowanych przez Związek.

A close-up photograph of a pair of golden scales of justice and a wooden gavel resting on a dark wooden surface. The scales are in the upper left, and the gavel is in the lower left. The background is a solid blue color with abstract white and light blue geometric shapes.

**Walka o racjonalne prawo,
nie tylko o interes
środowiskowy.**

JEDNA Z NAJWIĘKSZYCH WARTOŚCI AKTYWNOŚCI ZGWRP W 2025 R.

- ✓ Związek nie mówił tylko: „jesteśmy za” albo „jesteśmy przeciw”
- ✓ ZGWRP pytał:
  - czy to jest wykonalne?
  - kto za to zapłaci?
  - czy są dane i symulacje?
  - czy przewidziano skutki dla gmin?
  - czy mieszkańcy nie poniosą kosztów reformy?

To podnosiło poziom debaty publicznej i legislacyjnej.

Obrona interesu gmin wiejskich w planowaniu i rozwoju.

ZGWRP bardzo mocno akcentował specyfikę obszarów wiejskich i miejsko-wiejskich.

PRZYKŁADY

- ✓ planowanie przestrzenne i skutki finansowe planów ogólnych – konkretne poprawki;
- ✓ potrzeba udziału gmin w pracach nad **Średniookresową Strategią Rozwoju Kraju**;
- ✓ problemy infrastruktury wodno–kanalizacyjnej;
- ✓ rozwój lokalnej infrastruktury drogowej;
- ✓ potrzeba funduszy celowych dla obszarów niezurbanizowanych.

EFEKT POLITYCZNY

Wieś i gminy miejsko–wiejskie zostały wyraźnie pokazane jako odrębny, ważny podmiot polityki publicznej.

Przeciwdziałanie wykluczeniu transportowemu

ZGWRP aktywnie uczestniczył w pracach nad nową ustawą, przygotowując pakiet poprawek mających na celu wzmocnienie roli samorządów lokalnych i zwiększenie dostępności transportu publicznego na obszarach wiejskich.

NAJWAŻNIEJSZE POSTULATY I POPRAWKI:

- ✓ **Zachowanie wpływu gmin na organizację transportu publicznego;**
Równy dostęp gmin do środków Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych;
- ✓ **Przeciwdziałanie nadmiernej centralizacji decyzji transportowych;**
- ✓ **Dostosowanie transportu na żądanie do realiów obszarów wiejskich;**
- ✓ **Wprowadzenie mechanizmów umożliwiających szybkie uruchamianie połączeń odpowiadających lokalnym potrzebom.**
- ✓ **Związek zgłosił 16 poprawek legislacyjnych.**

Obecność ZGWRP w sprawach codziennego funkcjonowania JST.

Aktywność Związku dotyczyła także
spraw bardzo praktycznych,
codziennych dla gmin.

PRZYKŁADY

- ✓ finansowanie oświaty;
- ✓ koszty pobytu mieszkańców w DPS;
- ✓ modernizacja oświetlenia ulicznego;
- ✓ lokalna infrastruktura drogowa;
- ✓ gospodarka wodno-ściekowa;
- ✓ kąpieliska i nowe obowiązki z Prawa wodnego;

TO WAŻNE, BO POKAZUJE

ZGWRP łączył tematy strategiczne z tematami codziennie odczuwanymi przez samorządy.

Ochrona ludności z perspektywy realiów gmin wiejskich

ZGWRP aktywnie uczestniczył w pracach nad systemem ochrony ludności, wskazując na konieczność dostosowania rozwiązań do specyfiki obszarów wiejskich. Związek podkreślał, że skuteczny system powinien opierać się na lokalnych zasobach i istniejących strukturach społecznych.

NAJWAŻNIEJSZE POSTULATY

- ✓ wprowadzenie zasady adekwatności terytorialnej;
- ✓ oparcie systemu na potencjale OSP, sołectw, szkół, świetlic i remiz;
- ✓ stworzenie minimalnego pakietu odporności dla każdej gminy;
- ✓ koncentracja na zadaniach podstawowych i rzeczywistych potrzebach mieszkańców;
- ✓ rozwój współpracy międzygminnej w sytuacjach kryzysowych.

ZNACZENIE DZIAŁAŃ ZGWRP

- ✓ **Związek zwracał uwagę, że obszary wiejskie nie potrzebują słabszego systemu ochrony ludności, lecz modelu organizacyjnego odpowiadającego ich warunkom przestrzennym, demograficznym i instytucjonalnym.**
- ✓ **W odpowiedzi przygotowano pakiet 32 propozycji wzmacniających bezpieczeństwo mieszkańców i odporność lokalnych wspólnot.**

BILANS 2025

CO REALNIE OSIĄGNAŁ
ZWIĄZEK

NAJWAŻNIEJSZE SUKCESY ZGWRP W 2025 ROKU

- ✓ wzmocnienie głosu gmin wiejskich i miejsko-wiejskich;
- ✓ utrwalenie zasady: **nowe zadania muszą mieć finansowanie;**
- ✓ przesunięcie debaty o ROP na poziom systemowy;
- ✓ obrona samorządności ustrojowej;
- ✓ budowanie koalicji samorządowych i branżowych;
- ✓ wymuszanie odpowiedzi ministerstw;
- ✓ podniesienie jakości debaty przez nacisk na dane, symulacje i skutki finansowe.

Konkluzja

ROK 2025 POTWIERDZIŁ, ŻE ZGWRP JEST JEDNĄ
Z NAJWAŻNIEJSZYCH ORGANIZACJI WSPÓŁKSZTAŁTUJĄCYCH
DEBATĘ O SAMORZĄDZIE W POLSCE.

ZWIĄZEK

- ✓ był aktywny;
- ✓ był merytoryczny;
- ✓ był konsekwentny;
- ✓ był słyszalny;
- ✓ i coraz częściej działał jak współprojektant zmian, a nie tylko ich recenzent.

SUKCESEM ZGWRP NIE BYŁO TYLKO TO, ŻE ZABIERAŁ GŁOS –
SUKCESEM BYŁO TO, ŻE **JEGO GŁOSU NIE DAŁO SIĘ POMINAĆ.**

ZGWRP
W LICZBACH
w roku 2025

✓ **674 gminy członkowskie**
Największa siła reprezentacji gmin wiejskich.

✓ **10 posiedzeń Zarządu,
4 posiedzenia Komisji Rewizyjnej.**

✓ Co najmniej **26 kluczowych opinii,
stanowisk i wystąpień
legislacyjnych.**

✓ **28 nowych gmin w Związku**
Tyle gmin dołączyło w 2025 roku.

✓ **133 posiedzenia**
KWRiST i zespołów problemowych
z udziałem przedstawicieli ZGWRP.

✓ **219 mln zł** na zadania gminne
z **list rezerwowych RFRD.**
wsparcie dla ok. 163 gmin.

- ✓ **8 stanowisk**
XXI Kongresu Gmin Wiejskich.
- ✓ **1725 uczestników webinarium**
- ✓ **Przychody w 2025 roku wyniosły 3,39 mln zł, a wydatki 2,94 mln zł.**
- ✓ **Składki członkowskie stanowiły 91% przychodów i zostały wykonane na poziomie ponad 105% planu.**

- ✓ **Ponad 100 gmin**
objętych konsultacjami finansowymi przez ekspertów Biura ZGWRP.
- ✓ **10 885 publikacji medialnych o ZGWRP**
- ✓ **Nadwyżka budżetowa wyniosła 447 989 zł.**

*„Głos ZGW RP w 2025 roku
był nie tylko słyszalny.
Był coraz częściej współdecydujący.”*

Nic o nas bez nas.

DZIĘKUJĘ

ZA UWAGĘ

PRZEWODNICZĄCA ZARZĄDU ZGWRP

Stanisław Jastrzębski

BĄDŹMY W KONTAKCIE

ul. Kantaka 4, Poznań

Palc Defilad 1, PKIN, Warszawa

+61 851 74 18

biuro@zgwrp.pl

www.zgwrp.pl

OBSERWUJ ZGWRP NA

